Rok XVIII. Lwów, 1. Czerwca 1904. Nr. 6.

Organ Krajowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych w Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Wychodzi każdego 1-go dnia w miesiącu.

Redakcya i Administracya we Lwowie (ulica Piekarska l. 26. I. piętro).

Przedpłata:

W miejscu: rocznie 4·80 koron | Z przesyłką: rocznie 5·60 koron
„ półrocznie 2·40 „ | „ półrocznie 2·80 „
Dla członków związkowych straży pożarnych z przesyłką rocznie 1 koronę.

Ogłoszenia:

Za całą stronicę . . . . . . 10 koron
„ ćwierć stronicy . . . . . 3 „
Za jeden wiersz petitowy albo jego miejsce 6 halerzy.

I. Część urzędowa.

Pamiętajmy o Kasie zapomóg i strażackiej Kasie pośmiertnej!

Wykaz

związkowych straży pożarnych, które zalegają z wkładkami.

	Koron		Koron
Baligród	1·20	Niestanice	9·60
Besko	7·20	Okocim	5·60
Białobużnica	4·20	Piekary	4·—
Błażowa	6·40	Pistyń	6·40
Brzozów	4·40	Podhajce	5·20
Buczacz	2·—	Powitno	2·40
Budzanów	12·40	Radłów	6·—
Dankowice	3·40	Rawa Ruska	4·40
Dolina	8·—	Rzeszów	16.80
Dukla	10·40	Skole	9·80
Grodzisko	4 60	Sokołówka	4·—
Halicz	3·40	Stojanów	5·—
Huczko	4·80	Strzałki	16·—
Husiatyn	5·60	Tarnawica polna	6·40
Jezierzany	8·—	Tarnobrzeg	7·20
Kleparów	2·40	Tartaków	3:60
Kulików	2·60	Toki	9·20
Lubycza król.	1·20	Trzebinia	2·60
Maków	15·20	Wola pławska	8·40
Maryampol	2.40	Wola mielecka	5·20
Mikołajów	5·60	Zabłocie	11·20
Mokrzyszów	4·—	Zakliczyn	3·40
Monasterzyska	12·60	Zaleszczyki	12·—
Nadwórna	7·40	Złotniki	5·—
Niżniów	4·—		

Wykaz

straży pożarnych, które przystąpiły do Kasy Zapomóg, a nie przesłały *)

1) wykazu członków i wkładki:

Augustdorf, Baligród, Baranów, Brzozów, Buczacz, Budzanów, Bóbrka, Bestwina, Biecz, Chołojów, Czaniec, Dolina, Dukla, Dankowice, Dziekanowice, Grodzisko, Halicz, Horodenka, Husiatyn, Hohenbach, Janów, Jabłonów, Kulików, Kałusz, Jaryczów, Kozowa, Knihinin wieś, Maryampol, Mościska, Mokrzyszów, Niestanice, Nadwórna, Niżniów, Niemirów, Ottynia, Olesko, Olpiny, Podwołoczyska, Podegrodzie, Piwniczna, Podkamień, Peczeniżyn, Podhajce, Pilzno, Pławo, Rabka, Rzeszów, Radziechów, Radłów, Ryglice, Sądowa Wisznia, Stojanów, Sieniawa, Sucha, Stryj, Tarnawica polna, Tarnobrzeg, Wola pławska, Witków nowy, Zakliczyn, Zawałów, Zaleszczyki, Złotniki, Zabłocie;

2) wykazu członków:

Bielany, Jaworów, Kańczuga, Krościenko, Lubaczów, Myślenice, Leżajsk, Strzyżów, Stanisławów, Wielkie Oczy, Żabno;

3) wkładki:

Brzuchowice, Mikołajów.

Przypominamy strażom pożarnym, które jeszcze wykazu i wkładki nie nadesłały, że wedle regulaminu Kasy Zapomóg czynni członkowie i rodziny ich tracą prawo do zapomogi w razie nieszczęśliwego wypadku.

*) Według stanu w dniu 26. maja 1904.

Wykaz

zapłaconych wkładek w czasie od 20. kwietnia do 26. maja 1904.

Zwykłe wkładki. Ochotnicze straże pożarne: Wadowice 13·40 K, Rymanów 4·20 K, Komarno 4·—K, Dębica 6·—K, Chorostków 2·80 K, Wojniłów 2·—K, Tuszów narodowy 3·80 K, Barysz 4·—K, Jarosław 4·20 K, Dublany 4·60 K, Żydaczów 5·20 K, Tyniec 2·40 K, Kołaczyce 4·— K, Peczeniżyn 4·80 K, Krzywaczka 2·60 K, Żółkiew 11·20 K, Leżajsk 3·80 K, Ustrzyki dolne 4·— K, Sucha 5·— K, Zaczarnie 5·— K.

Kasa Zapomóg. Ochotnicze straże pożarne: Rymanów 8·40 K, Komarno 8·— K, Dębica 12·— K, Chorostków 5·60 K, Tuszów narodowy 7·60 K, Mosty Wielkie 8·— K, Jarosław 8·40 K, Rybotycze 5·60 K, Strzyżów 12·— K, Łodygowice 8·— K, Przemyśl 8·— K, Kołaczyce 8·— K, Żółkiew 22·40 K, Żywiec 12·60 K, Leżajsk 7·60 K, Ustrzyki dolne 8·— K.

L. 1776.

Protokół

VIII. posiedzenia Rady zawiadowczej w jedenastym okresie Krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych we Lwowie w dniu 28. maja 1904.

Miejsce zebrania: Biuro Związku strażackiego.

Początek posiedzenia: Godzina $4^1/_2$ po południu.

Obecni:

Przewodniczący: Dr. Alfred Zgórski.

Członkowie Rady: Dr. Ludwik Ćwiklicer Augustyn Locher, Michał Osiński, Władysław Mühln, Stanisław Promiński i Henryk Rewakowicz.

Członek Komisyi technicznej: Franciszek Meissner.

Sekretarz: Antoni Sczerbowski.

Nieobecność usprawiedliwili: Antoni Bahr, Marcin Majewski i Dr. Zygmunt Miczyński.

Porządek dzienny:

I. Załatwienie protokołu posiedzenia w dniu 23. stycznia 1904.

II. Sprawozdanie z czynności Komitetu wykonawczego za czas od 15. stycznia do 20. maja 1904. (Refer Dr. Alfred Zgórski).

III. Sprawozdanie kasowe za I. kwartał 1904. (Ref. Michał Osiński).

IV. Sprawozdanie Komisyi technicznej (Ref. Dr. Ludwik Ćwiklicer).

V. Sprawozdanie Komitetu redakcyjnego. (Ref. Radca Promiński).

VI. Jedenasty Krajowy Zjazd strażacki. (Ref. Dr. Zgórski).

VII. Regulamin dla związkowej biblioteki. (Radca Promiński ref.).

VIII. Regulamin Kasy pośmiertnej. (Refer. Dr. Alfred Zgórski).

IX. Przyznanie honorowych odznak. (Ref. Sekretarz).

X. Lustracye straży pożarnych. (Ref. zastępca Sekretarza).

XI. Wydawnictwo nowego podręcznika. (Ref. Sekretarz).

XII. Zapomogi strażom pożarnym. (Ref Dr. Alfred Zgórski).

XIII. Zgłoszenia samoistnych wniosków.

Uchwały:

ad I.

Zatwierdzono protokół ostatniego posiedzenia.

ad II.

Rada zawiadowcza przyjęła do wiadomości i zatwierdziła wszystkie uchwały i postanowienia Komitetu wykonawczego.

Sprawozdanie tego Komitetu opiewa:

A. 1. Uchwały poprzedniego posiedzenia załatwiono wszystkie.

B. Wydawnictwa. 2. Wyszły 4 numera „Przewodnika pożarniczego" o 52 kolumnach druku, pięć numerów „Biblioteki strażackiej", obejmujące rozprawki: Nr. 45. „Rewizye ogniowe w gminach wiejskich", Nr. 46. „Alarmowanie w szkołach", Nr. 47. „Przyrządy do samoratowania", Nr. 48. „Wskazówki dla instruktorów straży pożarnej", Nr. 49. „Regulamin ćwiczeń z drabinami."

3. Rozprawkę p. t. „Rewizye ogniowe w gminach wiejskich" przedłożyliśmy Wydziałowi Krajowemu w 6250 egzemplarzach dla wszystkich gmin kraju naszego, celem pouczenia tychże o sposobie odbywania rewizyi ogniowych.

4. W druku znajduje się Nr. 50 „Biblioteki strażackiej", zawierający wzory podań, ksiąg strażackich, wykazów, p. t. „Sekretarz strażacki".

C. Stan członków i wkładki. 5. Liczba związkowych straży pożarnych wynosi 275. Straże pożarne w Kołomyi i Trembowli rozwiązały się i nie zdołano ich jeszcze napowrót zreorganizować.

O reorganizacyę ochotniczej straży pożarnej w Kołomyi odnieśliśmy się do Związku Towarzystw gimnastycznych „Sokół"

Ochotnicza straż pożarna w Ostrowie zapłaciła zaległe wkładki, przeto wpisano ją napowrót do listy straży związkowych, nadto przystąpiły do Związku ochotnicze straże pożarne w Jazłowcu i Posadzie olchowskiej.

6. Wysłano 420 upomnień o zaległe wkładki za rok bieżący.

D. Prośby o zapomogi. 7. Odmownie załatwił Komitet wykonawczy prośbę Zwierzchności gminnej w Małnowie (powiatu mościckiego) i ochotniczej straży pożarnej w Międzybrodziu lipnickiem (powiatu bialskiego) o zapomogę z tem, że udzielamy zapomogi tylko związkowym strażom pożarnym.

E. Lustracye i kursa. 8 Lustracyi odbyło się 37 w tyluż miejscowościach. Szczegółowe sprawozdanie z tych lustracyi stanowi osobny punkt porządku dziennego dzisiejszego posiedzenia.

9. Odbył się VII. krajowy kurs pożarnictwa.

F. Kasa Zapomóg. 10. Do Kasy Zapomóg przystąpiły ochotnicze straże pożarne: Głogów, Wielopole skrzyńskie, Felsztyn, Rybarzowice i Jaśliska.

11. Zapomogi dla uszkodzonych członków otrzymały w I. kwartale b. r. straże pożarne: Brody 96 K, Bierzanów 24 K, Buczkowice 32 K, Kosów 42 K, i Sambor 16 K.

12. Nie otrzymały zapomóg ochotnicze straże pożarne: Żurawno dla p. Kozłowskiego (pożar dnia 24. stycznia 1904), Narajów dla p. Oleksowa i Mikołajów dla p. Kropelnickiego, albowiem Wydziały tych straży nie wykonały obowiązków regulaminowych.

13. Zarząd ochotniczej straży pożarnej w Chrzanowie wniósł jeszcze raz prośbę o przyznanie zapomogi p. Wartalskiemu i napisał, że gdyby tej prośbie „zadość się nie stało" wówczas ochotnicza straż pożarna w Chrzanowie wystąpi z Krajowego Związku.

Komitet wykonawczy stanowczo odmówił zapomogi i zauważył, że owo zagrożenie uważa wręcz za niewłaściwe, że tą drogą nikt nas nie zmusi do łamania przepisów i że nie przypuszczamy, aby pogróżka taka mogła być na seryo postawioną.

G. Kasa pośmiertna 14. Przystąpili członkowie ochotniczych straży pożarnych: z Wieliczki 11, z Buska 6, z Kamionki Strumiłowej 2, z Tarnowa 16, z Drohobycza 5, z Oświęcimia 34, z Zakopanego 7, z Jordanowa 32, z Myślenic 23 i z Wadowic 56.

Ogólna liczba członków, należących do Kasy pośmiertnej wynosi 278.

H. Odznaki honorowe. 15. Honorową odznakę p. Piotrowi Wagnerowi w Huczku doręczył p. Hieronim Lewicki.

I. Kółka rolnicze. 17. Akcya, rozpoczęta przez „Kółka rolnicze" na mocy układu zawartego z Krajowym Związkiem, znalazła bardzo przychylne przyjęcie u Władz krajowych, i tak:

Wydział Krajowy okólnikiem z dnia 9. lutego 1904, L. 11854. wezwał wszystkie Wydziały powiatowe do „życzliwego i usilnego" poparcia usiłowań połączonych Towarzystw,

c. k. Namiestnictwo okólnikiem z dnia 15. lutego 1904, L. 17793, poleciło c. k. Starostwom popierać nowy rodzaj organizacyi obronnych.

Przemijający dyssonans w stosunku naszym do Zarządu Głów. Kółek rolniczych wywołała wprawdzie gorliwość agitatorska niektórych delegatów Kółek roln., którzy istniejące już wiejskie związkowe straże pożarne usiłowali przemieniać na Kółka rolnicze, co zmusiło nas nawet do umieszczenia stosownego wyjaśnienia w łamach „Przewodnika pożarniczego", wkrótce jednak zapanowała zupełna harmonia, zwłaszcza, gdy z końcem kwietnia przesłał nam Zarząd główny wykaz zorganizowanych już 14 straży Kółek rolniczych.

Gdy nadto wiadomo nam o rozległej a obiecującej wielkie rezultaty akcyi w powiecie lwowskim, mogliśmy w myśl uchwały Rady Zawiadowczej wyznaczyć terminy dwóch kursów dla delegatów Kółek rolniczych (w dniach 14, 15 i 16. czerwca w Jarosławiu, w dniach 21, 22 i 23. czerwca w Komarnie).

Delegatem dla spraw związkowych na posiedzenia Zarządu Główn. Kółek rolniczych mianowaliśmy p. Szafrańskiego.

K. Statystyka pożarów i straży pożarnych. 17. Celem ulepszenia tego działu wprowadziliśmy pewne zmiany w dotychczasowym sposobie zbierania statystyki, głównie w tym kierunku, że zestawia się ją powiatami i uwzględnia obszary dworskie. Szereg rubryk wzbogaciło się o jedną, wskazującą w jakiej porze powstał pożar.

Konsekwentnem pilnowaniem Wydziałów powiatowych doprowadziliśmy przy pomocy Wydziału Krajowego do tego, że sprawozdania dochodzą nas regularniej.

18. W dniu 14. marca wezwaliśmy związkowe straże pożarne do nadsyłania statystyki i otrzymaliśmy bez urgensu 157 sprawozdań; przypomnieniem w najbliższym Nrze Przewodnika i następnymi urgensami mamy nadzieję zebrać w tym okresie dość ścisłe daty

Zarząd główny Kółek rolniczych zestawi nam osobno materyał do statystyki ochotniczych straży pożarnych Kółek rolniczych.

L. Związki okręgowe. 19. Dotychczas odbył się jeden Zjazd okręgowy, mianowicie dla VIII. okręgu w Jarosławiu pod przewodnictwem p. Osińskiego. Zapowiedziane są dwa: Około Zjazdu w Stanisławowie krząta się p. Mühln i przeprowadzi go wkrótce po ustaleniu terminu; Okręg IV. tarnowski, zawiadomił nas już o Zjeździe, mającym się odbyć we wrześniu b. r. Zjazd XVII. okręgu w Kołomyi natrafia na trudności z powodu rozwiązania się tamtejszej ochotniczej straży pożarnej.

M. Kancelarya i ważniejsze sprawy. 20. Załatwiono 1527 ekshibitów.

21. Wydział ochotniczej straży pożarnej w Stanisławowie przedłożył wyczerpujące wyjaśnienie względem kursu pożarnictwa, urządzonego w r. 1903. bez wiedzy Krajowego Związku.

Przyjmując to wyjaśnienie do wiadomości zauważył Komitet wykonawczy, że pominąwszy kwestyę kompetencyi osób prywatnych do urządzania kursów i udzielania nauki pożarnictwa, uważamy za swój obowiązek czuwać nad prawidłowym rozwojem strażactwa w kraju i nad tem, aby ono nie cofało się, lecz szło zgodnie z postępem wiedzy fachowej. Ten doniosły obowiązek zdołamy spełnić, jeżeli wszystkie korpusy strażackie, przejmą się obywatelską karnością i zleją się w Związku w jednolitą całość. Wszelkie próby rozluźnienia tej karności i działania na własną rękę mogą przynieść tylko szkodę naszej organizacyi.

22. Prośba nasza do Rady Szkolnej Krajowej o wydanie rozporządzenia względem alarmowania w szkołach odniosła dobry skutek. Wezwaliśmy także Naczelników związkowych straży pożarnych, aby Zarządom

szkolnym pomagali w wykonywaniu wydanego przez Radę Szkolną rozporządzenia.

23. W miejsce wylosowanego $4^1/_2$% listu zast. kraj. Ser. V. 4205. nabyliśmy 4% list zast. Nr. V. 5316. z walutą 30. czerwca 1904.

27. Wydział krajowy udzielił nam do zaopiniowania petycyę Towarzystwa gimnastycznego „Sokił" (ruski) w sprawie zorganizowania Komisyi egzaminacyjnej dla instruktorów straży pożarnych.

W sprawie tej odpowiedział Komitet wykonawczy, iż brak urzędowej Komisyi egzaminacyjnej dla kierowników zawodowych straży pożarnych utrudnia w wysokim stopniu gminom wybór odpowiednich kandydatów, nadto potworzyło się w kraju dość niepowołanych organizacyi a nawet prywatnych osób, wystawiających świadectwa uzdolnienia na przodowników straży pożarnych, przez co zwiększa się zamęt w naszej organizacyi.

Ustanowienie stałej Komisyi egzaminacyjnej byłoby jednak utrudnione i z kosztami połączone, przeto Komitet wykonawczy oświadczył Wydziałowi Krajowemu, że najlepiejby było, gdyby Wydział Krajowy urzędownie delegował reprezentanta swego do Komisyi egzaminacyjnej przy krajowych kursach pożarnych i świadectwa uzdolnienia, wystawiane przez Krajowy Związek z urzędu koramizował, zalecając gminom, aby tylko takie świadectwa, jako wystarczające przy rozdziale płatnych posad w zawodowych strażach pożarnych uznawały.

Rada zawiadowcza powzięła nadto w tem miejscu następujące uchwały:

a) Wyrazić Związkowi czeskich straży pożarnych podziękowanie za piękne album pamiątkowe ze Zjazdu w Pradze.

b) Wniosek p. Szafrańskiego o uczynienie w statucie Związku klauzuli, którąby czyniła odpowiedzialnymi Zarządy strażackie, względnie Naczelnictwa, za wszelkie zaniedbania regulaminu Kasy Zapomóg, krzywdzące strażaków i w razie udowodnionej winy nakładała na nich kary i obowiązek wynagrodzenia szkody — przydzielić do referatu p. radcy Promińskiemu.

c) Udzielić sekretarzowi zwrotnej zaliczki w kwocie 480 k.

d) Odmownie załatwić przedstawienie ochotniczej straży pożarnej w Mikołajowie względem udzielenia zapomogi p. Władysławowi Kropelnickiemu, ponieważ Zarząd straży pożarnej nie przedłożył w swoim czasie wykazu członków i dotąd jeszcze nie uiścił przypadającej wkładki.

ad III.

Po zbadaniu rachunków i stwierdzeniu, iż kasa znajduje się w porządku, ogłasza referent p. Osińsk następujące sprawozdanie kasowe:

A. Kasa Związku.

Zestawienie.	Przychód.
I. Saldo z r. 1903	1.061·86
II. Władki	516·70
III. Prenumerata	15·60
IV. Odsetki	31·68
V. Za kalendarze, druki i podręcz.	316·32
XV. Zwrot drobnych administr.	113·38
XVIII. „ zaliczek	184·88
XIX. Wyjęto z Banku krajowego	538·32
XXV. Wkładka na krajowy kurs pożarn.	50·—
Razem	2.828·74
	Wydatki.
V. Oprawa podręczników	17·60
IX. Mieszkanie, opał, obsługa i oświetlenie	350·—
X. Płace	1.260·—
XI. Ekspedycya gazety	34·—
XII. Lustracye	471·38
XIII. Posiedzenie Rady zawiadowczej	235·60
XV. Drobne administracyjne	193·04
XVI. Inwentarz	28·98
XVII. Portorya i stemple	110·51
XVIII. Zaliczka na portorya	30·—
XX. Wkładka do Zjednoczenia słowiańskich straży pożarnych	62·44
I. Saldo	35·19
Razem	2.828·74

B. Kasa Zapomóg.

Zestawienie.	Przychód.
I. Saldo z r. 1903	224·47
II. Wkładki	989·80
IV. Odsetki	541·09
Razem	1.755·36
	Wydatki.
IX. Wypłacone zapomogi	210·—
X. Zakupno walorów	1.000·—
I. Saldo	545·36
Razem	1·755·36

Bilans.

A. Gotówka	545·36
B. Walory w depozycie Banku Krajow.	21·000·—
C. Fundsz im. Dra Alfreda Zgórskiego w depozycie Banku Krajowego	5·000·—
D. Lokacya hipoteczna	5·000·—
E. Wkładki gmin: Dobromil 2 × 100 = 200 K.	
Radymno 14 × 50 = 700 „	900·—
Razem	32·445·36
Z tego fundusz żelazny	20.166·38

C. Kasa pośmiertna.

Zestawienie.	Przychód.
I. Saldo z r. 1903	376·—
II. Wkładki	428·—
III. Wpisowe	808·—
IV. Odsetki	2·78
VI. Dar Dr. L. Ćwiklicera	18·56
Razem	1.633·34

		Wydatki.
VI. Różnica kursu		22·20
V. Zakupno $4^{1}/_{2}$ obl. kom.		1·600.—
I. Saldo		11·14
Razem .		1.633·34

Bilans.

A. Gotówka		11·14
B. Walory w depozycie Banku Krajow.		1.600·—
Razem .		1.611·19

D. **Ogólny majątek.**

A. Gotówka:		
a) W kasie Związku . .	35·19	
b) „ Banku Krajowego .	1.200·—	1.235·19
B. Walory w depozycie Banku Kraj.		35.000·—
C. Zaliczki:		
a) na płacę	100·—	
b) do wyrachowania (2 × 30) .	60·—	
c) Zjednoczenia słowiańskiego	75·12	235·12
D. Zaległe wkładki u straży pożarnych . . .		453·80
E. Zapas druków nakładowych, broszur i podręczników		3.630·34
F. Kasa Zapomóg (bilans) .		32·445·36
G. Strażacka Kasa pośmiertna (bilans). .		1.611·14
H. Wartość inwentarza kancelaryjnego . . .		1.865·03
I. Wartość biblioteki . .		440·49
Razem .		76.916·47

Ad IV.

Komisya techniczna przedłożyła następujące wnioski:

a) Postanowić zmianę komend strażackich na rozkazy sokolskie, po myśli wniosku Komitetu wykonawczego.

b) Przyjąć uzupełnienie regulaminu dodatkiem o ustawianiu korpusu, o służbie sygnalisty i chorążego i o pozdrawianiu.

c) Projekt ceremoniału poświęcenia sztandaru odbić na hektografie i rozesłać członkom Komisyi technicznej do zbadania.

d) Przejść do porządku dziennego nad projektem, aby we fabryce sanockiej wyrabiano także toporki, karabińczyki i gwoździe ratunkowe.

a) Drabinę ratunkową wynalazku inżyniera S. Ehrlicha wypróbować podczas Zjazdu strażackiego w Sanoku.

f) Użyczyć Lwowskiemu Biuru handlowemu dalszego poparcia, ponieważ Biuro to czyni usilne starania o zaopatrzenie swego składu w towary wyrobu krajowego.

Wnioski pod b), c), d), e), f) uchwalono *en bloc.*

Nad sprawą pod a) wywiązała się obszerna dyskusya, poczem na wniosek Dr. L. Ćwiklicera załatwienie sprawy odroczono na później i postanowiono jeszcze raz zbadać projektowane rozkazy. W skład komisyi, która zajmie się tą sprawą powołała Rada pp. Promińskiego, Dra Ćwiklicera i Mühlna.

Ad V.

Rada zawiadowcza uchwaliła na wnioski Komitetu redakcyjnego, co następuje:

a) Układ nowego podręcznika powierzyć Antoniemu Szczerbowskiemu według podziału przy L. 443/904. Nowy podręcznik musi być aprobowany przez Radę po wysłuchaniu wniosków Komisyi technicznej i Komitetu redakcyjnego

b) Od Nowego roku 1905 wydawać „Przewodnik pożarniczy“ z opuszczeniem rysunku w tytule, a z podaniem motta: „Jeden za wszystkich — wszyscy za jednego“ — i „Wolny, walny, wierny, wasz!“

c) Podawać w czasopiśmie sprawozdania z ważniejszych czynności i uchwał Związku czeskiego i z czynności straży pożarnych w Królestwie Polskiem i w Wielkopolsce. Referentem spraw czeskich zamianować p. Antoniego Bahra.

d) Otworzyć w czasopiśmie tytuł: „Nekrologia“ i umieszczać wiadomości o śmierci członków ochotniczych straży pożarnych, tudzież osób zasłużonych około rozwoju pożarnictwa.

W tym celu zawezwać związkowe straże pożarne, aby czyniły Związkowi odnośne doniesienia.

e) Przejść do porządku dziennego nad sprawą wydawnictwa broszury p. t. „Zasady wykładów“ i t. d., przez p. Zagórskiego z Przemyśla.

f) Zgłaszającym się, egzaminowanym instruktorom straży pożarnych, wysyłać bezpłatnie przez jeden rok czasopismo Związkowe.

g) Wstrzymać aprobatę broszury p. t. „System pożarnictwa bezwodnego“ i manuskrypt przesłać pp. Promińskiemu i Bahrowi do zaopiniowania.

h) Nie umieszczać w czasopiśmie żadnych anonsów firm niekrajowych.

i) Nie aprobować wierszy: „Krakowiak strażacki“ i „Życzenia Noworoczne“ bo nie nadają się do druku.

Ad VI.

Jedenasty Krajowy Zjazd strażacki odbędzie się w Sanoku w dniach 23. i 24. lipca.

Rada zawiadowcza uchwaliła program tego Zjazdu i porządek dzienny posiedzeń, tudzież 200. K. tytułem subwencyi na cele Zjazdu.

Nowej Radzie zawiad. przedstawia się do kooptowania pp. Cieleckiego-Zarębę Artura, Promińskiego Stanisława i Rewakowicza Henryka.

Ad VII.

Referowany przez Radcę Promińskiego regulamin dla związkowej biblioteki uchwalono w całości.

Ad VIII.

Rada uchwaliła w zupełności regulamin dla strażackiej Kasy pośmiertnej.

Ad IX.

O honorowe, związkowe odznaki wpłynęło 8 podań. Odznaki te przyznała Rada:

a) *za XXX lat:*

pp. Leopoldowi Biedze, Franciszkowi Kuszczakowi Jędrzejowi Radwańskiemu, Aleksandrowi Piechowi i Stanisławowi Karnasowi — ze Sanoka;

b) *za XXV. lat:*

pp. Grzegorzowi Łukasiewiczowi, Antoniemu Micheńce, Janowi Micheńce i Leonowi Skiślewiczowi ze Sanoka, Augustynowi Hliniakowi, Karolowi Kamlerowi i Janowi Tenczy — z Głogowa, Marcinowi Popkiewiczowi z Radymna, Zygmuntowi Koziorowi, Karolowi Mazankowi i Józefowi Romańskiemu — z Wiśnicza, Karolowi Chanikowi z Dobromila:

c) *za XX lat:*

pp. Władysławowi Zborowskiemu z Radymna, Wawrzyńcowi Gadomskiemu ze Sanoka, Mikołajowi Słowińskiemu, Ludwikowi Orzechowskiemu, Wojciechowi Szczerbie, Janowi Śmichowskiemu z Tarnowa, Józefowi Zenglowi z Dobromila i Franciszkowi Hołystowi z Wiśnicza.

Podania ze Stanisławowa i Brzeska wymagają uzupełnienia.

Ad X.

Przyjęto do wiadomości sprawozdanie z lustracyi, które będzie osobno ogłoszone w czasopiśmie.

Ad XI.

Załatwiono przy punkcie V.

Ad XII.

Zapomogi w przyrządach pożarnych po 50. K. otrzymały straże pożarne w Felsztynie i w Dębowcu.

Odmówiono zapomogi och. straży pożarnej w Narajowie, bo nie była jeszcze lustrowaną i otrzymała już dwukrotnie zapomogi.

Z przyznaniem zapomóg och. strażom pożarnym w Chorzelowie i Zaczarniu wstrzymać się aż do ogłoszenia wyniku lustracyi, które już zarządzone zostały.

Ad XIII.

Rada uchwaliła następujące samoistne wnioski:

Dr. L. Cwiklic e r a: 1) Przystąpić do Grand Conseil International i w tym celu odnieść się do Związku czeskich straży pożarnych o udzielenie korespondencyi przeprowadzonej w tej sprawie.

2) Posłać Związkowi czeskich straży pożarnych po jednym egzemplarzu wszystkich naszych wydawnictw i na przyszłość nowe wydawnictwa także wysyłać.

Radcy Promińskiego: 3) Wprowadza się dla straży pożarnych „Marsz strażacki".

W tym celu rozpisze Komitet wykonawczy konkurs na słowa dla marszu i na muzykę, lub też uda się do odpowiednich osobistości o ułożenie wiersza i o kompozycyę muzykalną.

Koniec o godzinie 7. wieczorem.

D. j. w.

Przewodniczący:
Dr. Alfred Zgórski.
Sekretarz:
Antoni Szczerbowski.

L. 1786.

Odezwa

w sprawie XI. Krajowego Zjazdu strażackiego.

W dniach **23. i 24. lipca 1904 r.** (sobota i niedziela) odbędzie się

w Sanoku

KRAJOWY ZJAZD STRAŻACKI.

W myśl statutu Krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych w Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem udział w Zjeździe z prawem głosu uchwalającego i wyboru przysługa Delegatom, których Wydział każdego Towarzystwa ochotniczej straży pożarnej, do Związku należącego, wybiera do tego umyślnie i zaopatruje w legitymacyę pisemną. Towarzystwa, liczące więcej niż 50 członków czynnych w korpusie, wybierają po jednym Delegacie więcej na każdych dalszych 50 członków, przyczem niekompletna pięćdziesiątka liczy się za całą, jeżeli mieści w sobie przynajmniej 26 członków.

Wybranym na Delegata może być każdy członek Towarzystwa.

Wszyscy członkowie ochotniczych straży pożarnych, nie będący Delegatami, mają prawo do udziału w Zjeździe strażackim z głosem doradczym, jako uczestnicy Zjazdu.

Wzywamy tedy Wydziały związkowych Towarzystw strażackich, aby bezzwłocznie wybrały swoich Delegatów i o dokonanym wyborze zawiadomiły Krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych najpóźniej do dnia **1. lipca 1904**.

W tym terminie należy nadesłać do rąk p. Leopolda Biegi, naczelnika ochotniczej straży pożarnej w Sanoku wykaz osób, mających wziąć udział w Zjeździe i równocześnie przesłać na koszta umieszczenia oraz ugoszczenia po **sześć (6) koron** od każdej osoby.

We Lwowie, dnia 28. maja 1904.

Zastępca Naczelnika:
Dr. Alfred Zgórski.

Sekretarz:
Antoni Szczerbowski.

II. Z nauki o strażach i pożarnictwie.

Siódmy krajowy kurs pożarnictwa.

W dniach od 4. do 18. maja b. r. odbył się we Lwowie VII. krajowy kurs pożarnictwa.

Z 20 przyjętych kandydatów przybyło na kurs 18 i ci umieszczeni zostali w hotelu Krakowskim, tam także w restauracyi p. Kondziołki otrzymali wikt.

Kurs rozpoczął się wysłuchaniem mszy św. w kościele O. O. Karmelitów, poczem Dr. Alfred Zgórski otwierając kurs wyłuszczył korzyści z krajowych kursów pożarnictwa, przedstawił grono nauczycielskie i komendanta kursu w osobie p. Pawła Prauna, długoletniego i zasłużonego kierownika tych kursów.

Nauka na kursie podzieloną została na trzy części:

I. teoretyczną (nauka o ustawach policyjno-ogniowych, rozporządzeniach — Jan Szafrański — 10 godzin nauka o przyrządach pożarnych, o taktyce pożarnej i o sygnałach — Antoni Szczerbowski — 20 godzin;)

II. praktyczną (ćwiczenia rzędowe i gimnastyczne — Antoni Durski — 10 godzin; ćwiczenia z przyrządami pożarnymi i taktyczne — sierżanci miejskiej straży pożarnej Dyonizy Matuszewski i Jakób Mandel pod kierownictwem Antoniego Szczerbowskiego — 20 godzin);

III. naukę o pierwszej pomocy w nagłych wypadkach — Dr. Ignacy Lickendorf — 10 godzin.

Wszystkie wykłady odbywały się w sali ochotniczej straży pożarnej, ćwiczenia zaś na miejskiej strażnicy pożarnej i w „Sokole“.

W dniach 8., 12. i 15. maja przed południem wypracowywali kandydaci zadania z zakresu teoryi pożarnictwa, ustaw i rozporządzeń.

W dniu 15. maja po południu odbyli uczestnicy kursu pogotowie pożarne podczas przedstawienia w teatrze miejskim.

W dniu 18. maja odbył się pod przewodnictwem Dra Alfreda Zgórskiego i Radcy Prauna egzamin uczestników kursu. Komisyę egzaminacyjną, oprócz Grona nauczycielskiego stanowili: Radca Stanisław Promiński, członek Rady zawiadowczej, Józef Neuman, zast. prezesa ochotniczej straży pożarnej we Lwowie, Dr. Joachim Bartoszewicz, urzędnik Wydziału krajowego i Hilary Eliasiewicz, zastępca naczelnika miejskiej straży pożarnej we Lwowie.

Do wzięcia udziału w egzaminie kwalifikacyjnym, oraz do wglądania w czynności i w tok nauki na kursie, zamianował Wydział Krajowy Dra Józefa Wereszczyńskiego swoim Delegatem.

Egzamin z praktycznej części rozpoczął się o godzinie 8. rano i odbył się w ten sposób, że sześciu uczestników kursu przeprowadziło kolejno ćwiczenia rzędowe i gimnastyczne, a dwunastu znów lekcye praktyczne ćwiczeń szkolnych z przyrządami pożarnymi. Wykonaniem ćwiczenia taktycznego przy użyciu prądu wody zakończył się egzamin praktyczny.

Cały materyał teoretycznej części nauki pożarnictwa podzielono na odpowiednią ilość pytań, napisanych na osobnych kartkach, które sobie uczestnicy kursu wyciągali i kolejno na te pytania odpowiadali.

Egzamin na instruktorów straży pożarnej wypadł dobrze, uczestnicy kursu wykazali następujące postępy:

1. Andruszczyszyn Teodor z Bóbrki: a) ćwiczenia: dobry, b) ustawy i teorya: dobry, c) nauka o pierwszej pomocy w nagłych wypadkach: dobry.

2. Dachnij Andrzej z Żydaczowa: a) dobry, b) dobry, c) dobry.

3. Hozer Alojzy z Bochni: a) celujący, b) bardzo dobry, c) bardzo dobry.

4. Hupkało Jan z Radymna: a) dobry, b) dobry, c) dobry.

5) Jakubiec Jędrzej z Żabna: a) dobry, b) dostateczny, c) dostateczny.

6. Kmieć Antoni z Przemyśla: a) bardzo dobry, b) celujący, c) celujący.

7. Kowalski Stanisław Zygmunt z Kossowa: a) bardzo dobry, b) bardzo dobry, c) celujący.

8. Matusik Wojciech ze Sołotwiny: a) bardzo dobry, b) bardzo dobry, c) dobry.

9. Ostrowski Karol ze Żywca: a) bardzo dobry, b) dobry, c) dobry.

10. Paszkiewicz Klemens ze Sanoka: a) bardzo dobry, b) dobry, c) dostateczny.

11. Pawłowski Franciszek z Rudnika: a) dobry, b) dostateczny, c) dobry.

12. Przysiężniak Franciszek z Toń: a) dobry, b) dostateczny, c) dostateczny.

13. Ruziczka Karol ze Lwowa: a) celujący, b) bardzo dobry, c) celujący.

14. Sobolewski Franciszek z Bohorodczan: a) dobry, b) dobry, c) dobry.

15. Sikorski Waleryan z Brodów: a) celujący, b) celujący, c) celujący.

16. Sutorski Józef z Kalwaryi Zebrzydowskiej: a) bardzo dobry, b) dobry, c) dobry.

17. Sroka Józef z Siemianówki: a) bardzo dobry, b) dobry, c) dostateczny.

18. Ziętkiewicz Franciszek z Bochni: a) dobry, b) celujący, c) celujący.

Przewodnią myślą całego, tegorocznego kursu pożarnictwa było wyrobienie z uczestników kursu samodzielnych instruktorów, co też się Komendzie kursu udało.

Sikawek i drabin do ćwiczeń wypożyczyło bezinteresownie Lwowskie Biuro Handlowe.

O godzinie $6^1/_2$ wieczorem zamknął Dr. Alfred Zgórski VII. krajowy kurs pożarnictwa podniosłą przemową, na której zakończenie wyraził uznanie Komendzie kursu i Gronu nauczycielskiemu.

Lustracye w roku 1904.

Dawno już przyszliśmy do poznania jednego z najcięższych naszych grzechów narodowych, jakim jest nasza łatwa zapalność, ale zarazem i szybkie ostyganie w najpiękniejszych porywach. Zdawałoby się, że Strażactwo nasze, posiadające organizacyę prawie wojskową i ustawiczną podnietę do wytrwania w łunach pożarów pojawiających się tak często na widnokręgu, powinno być wolne od tej tak powszechnej wady, a jednak niestety! tak nie jest.

Wykazują to bardzo jaskrawo lustracye, które przeprowadza Krajowy Związek przez swoich delegatów. Straże, które przed paru laty zawiązywały się z wielkim szumem i hałasem, budząc najpiękniejsze nadzieje na przyszłość, cichną zwolna, dają coraz słabsze znaki życia, aż wreszcie zapadają w letarg a jedynym ich objawem istnienia staje się tylko to, że można je znaleść w wykazach statystycznych.

Na szczęście jest to objaw dość częsty wprawdzie, ale nie powszechny. Są przecież straże, które nie poddają się martwocie, a mimo że walczą z wielkiemi trudnościami utrzymują się na wysokości zadania i służą za wzór postronnym.

Często można się spotkać z zarzutem, że jeżeli straże pożarne nie rozwijają się należycie, to winny temu gminy, które nie wspierają należycie usiłowań jednostek, winien ogół naszego społeczeństwa, który nie docenia zasług ochotników i nie pojmuje doniosłości ich poświęcenia. Wszystkie te zarzuty mają wiele słuszności. Na 37 zlustrowanych w tym roku straży znalazło się zaledwie kilka Zwierzchności gminnych, które pojęły swój ustawowy obowiązek dbania o rozwój straży reszta raczy zaledwie tolerować obronne organizacye pożarnicze, ale nie poczuwa się do żadnego obowiązku wobec nich. Prawdą jest także, że trafiają się ludzie, którzy lekceważą sobie działalność strażaka, lub szukają śmiesznych stron w jego formach zewnętrznych ale są to tylko wyjątkowe jednostki, nie ogół. Społeczeństwo ocenia pożyteczność i zasługi straży pożarnych, ale wymaga słusznie, aby ci, którzy wywieszają sztandar poświęcenia dla ogółu, rzeczywiście na cześć ogółu zasługiwali. Nie ma do tej czci prawa ten, kto jako jedyne usprawiedliwienie własnej bezczynności i obojętności ma tylko te dwa wyrazy: „gmina winna". Radzilibyśmy tym, którzy tak mówią, aby zobaczyli niektóre wiejskie straże pożarne, lustrowane przez naszych delegatów, dowiedzieliby się wówczas, że można mieć własne sikawki, własny postępowy tabor pożarniczy, piękne mundury i t. p., można mieć sławę w całym powiecie, mimo, iż uboga gmina nie daje ani halerza, a wszystko stworzyć trzeba było własną zapobiegliwością, urządzaniem popisów, zabaw, przedstawień i t. p.

Od początku bieżącego roku zbadano następujące ochotnicze straże pożarne: Bohorodczany, Brzozów, Buczkowice, Czarny Dunajec, Czaniec, Dębowiec, Dukla, Felsztyn, Gwoździec, Halicz, Izdebnik, Jasło, Kalwarya Zebrzydowska, Knihinin wieś, Komarno, Krasiczyn, Krosno, Kulików, Lanckorona, Leżajsk, Lubycza Królewska, Łańcut, Łodygowice, Maryampol, Nadwórna, Osiek k. Żmigrodu, Osiek k. Oświęcimia, Porąbka, Przeworsk, Radymno, Rawa ruska, Rybarzowice, Sambor, Sanok, (straż fabryczna), Sołotwina, Wadowice, Żmigród.

Ogólny wynik lustracyi możnaby skwalifikować w następujący sposób: Na 37 lustrowanych straży znalazło się 9 dobrych, 15 średnich, 13 złych. Każda ze straży tej fatalnej trzynastki może zwalać winę na stosunki gminne, a jedna tylko znalazła się, która wbrew solidarności strażackiej, zignorowała uchwałę Walnego Zgromadzenia dotyczącą nowego umundurowania i posprawiała sobie świeżo kostyumy na wzór kanonierów z generalskiemi odznakami. Będą oni zapewne pokazywali się wkrótce za pieniądze jako osobliwość galicyjska.

To już ich sprawa, my możemy z ufnością patrzeć w przyszłość naszego strażactwa, nie dlatego, że na 37 straży natrafiono dobrych 9, ale dlatego, że delegaci nasi znaleźli liczne jednostki, które z prawdziwym zapałem, poświęceniem i wytrwałością pracują dla dobra ogółu, podtrzymując organizacye pożarnicze w najtrudniejszych warunkach, dla tego, że jednostki te, prawdziwa chluba całego społeczeństwa, wyrosły i rozwinęły się na gruncie naszej organizacyi „Ochotniczych Straży pożarnych."

(is).

Regulamin dla związkowej biblioteki.

1) Każda związkowa straż pożarna, tudzież członkowie Rady zawiadowczej i Komisyi technicznej, oraz Komitetu redakcyjnego, mają prawo wypożyczania za rewersem książek z biblioteki związkowej.

O wypożyczenie tych książek zwracać się należy do Biura krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych we Lwowie.

2) Więcej jak 2 książki nie można na jeden raz wypożyczyć.

3) Wysyłka wypożyczonych książek i zwrot tychże odbywa się kosztem wypożyczającego.

4) Straże pożarne i osoby, w ustępie 1. wyszczególnione, ręczą za całość i należyte utrzymanie wypożyczonych książek. Za zgubione lub uszkodzone książki płaci wypożyczający całą cenę, podaną w katalogu.

5) Jako termin do czytania książek wyznacza się 4 tygodnie, który na żądanie może być przedłużony. Za każdy dzień spóźnienia w odesłaniu wypożyczonych książek płaci wypożyczający 10 halerzy na rzecz Kasy Zapomóg.

6) Straże pożarne i osoby w ustępie 1. wyszczególnione, które nie stosują się do powyższych postanowień, tracą prawo do korzystania z biblioteki Związku.

Pyszczek kulowy.

Nowy pyszczek kulowy, systemu Józefa Beduwe w Akwisgranie ma na celu szybkie dotarcie do jądra pożaru.

W pyszczku prądnicy znajduje się kulka, którą prądnik odpowiednio obraca i wywołuje lejkowaty strumień wody. Dym bywa zazwyczaj największą przeszkodą w pracy prądnika, dym ten wskutek lejkowatego strumienia wody usuwa się i prądnik może postępować (fig. 1.).

Niemieckie czasopisma zawodowe chwalą ten wynalazek i podają, że skutek jest znakomity.

Kulka w pyszczku (fig. 2.) jest ruchomą i przedziurawioną. Skoro zachodzi potrzeba wydobycia prądu równego, wówczas ustawia się kulkę tak, aby woda wy dostawała się wprost przez dziurkę.

Pyszczek kulowy jest zupełnie inaczej skonstruowany jak rozpylacz i działa także inaczej.

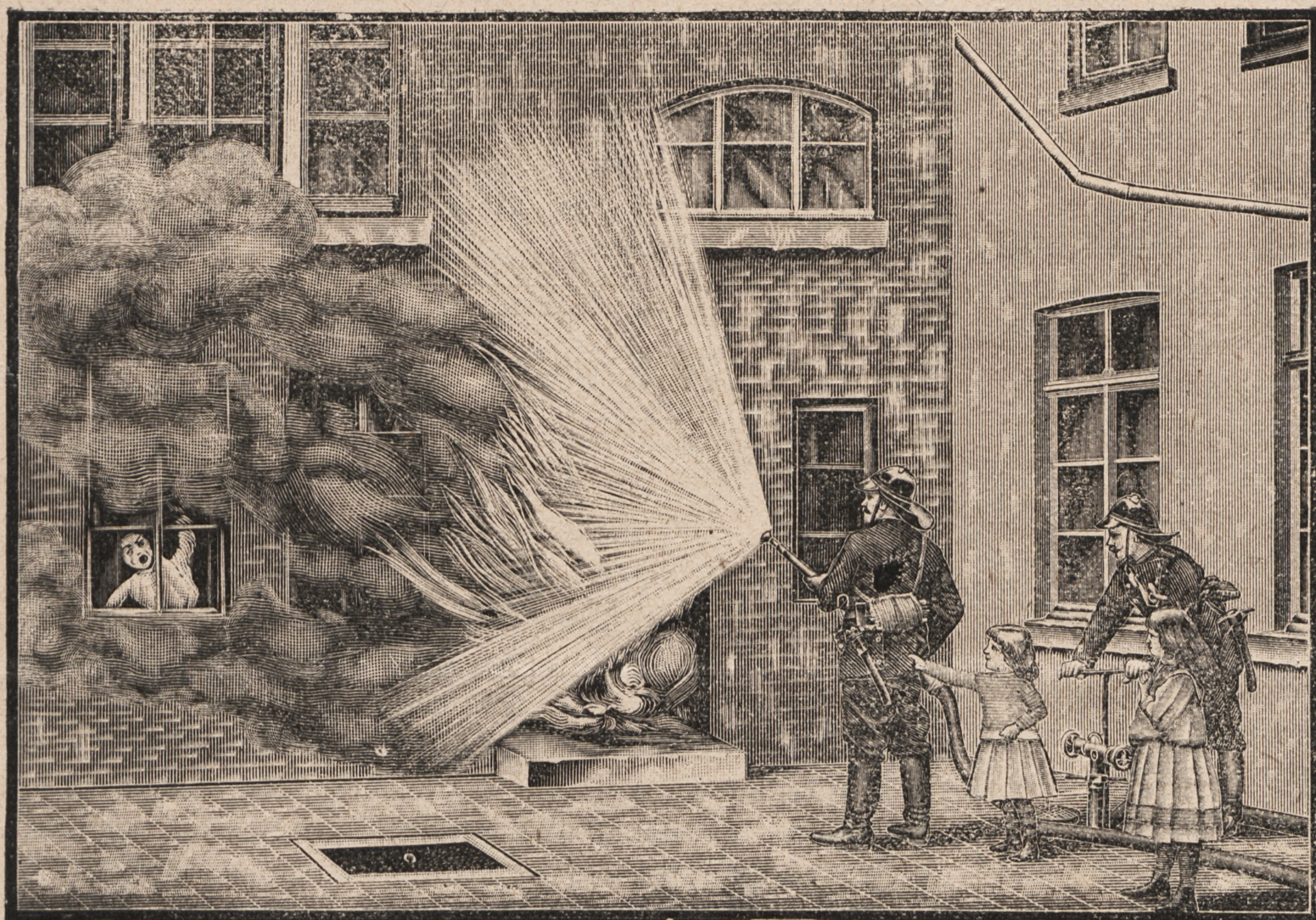

Fig. 1.

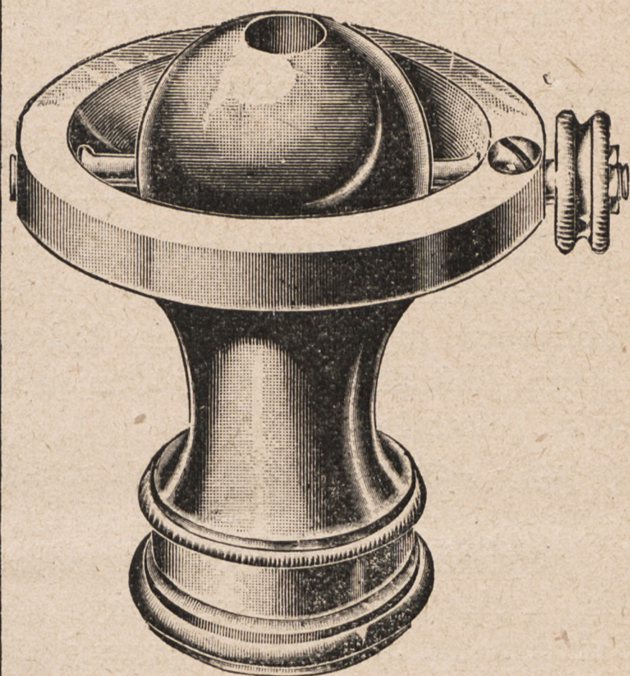

Fig. 2.

Strażacka kasa pośmiertna.

W dniu 28. maja b. r. uchwaliła Rada zawiadowcza regulamin dla strażackiej Kasy pośmiertnej, połączonej z Kasą Zapomóg.

Poniżej podajemy te ustępy regulaminu, które dotyczą tylko Kasy pośmiertnej.

VIII. Zadanie Kasy.

§. 13 Zadaniem Kasy pośmiertnej jest przy możliwie niskiej opłacie zapewnić strażakom stałą wypłatę dla ich rodziny, po śmierci spowodowanej nietylko wypadkiem w służbie strażackiej, lecz po śmierci w ogólności.

IX. Skład członków.

§. 14. Członkami Kasy pośmiertnej, która nie tworzy osobnego stowarzyszenia, stają się czynni członkowie tych towarzystw strażackich, które należą do Kasy Zapomóg.

Należenie do Kasy pośmiertnej jest dla każdego członka Kasy Zapomóg dobrowolne.

X. Opłaty uczestników i Fundusz rezerwowy.

§. 15. Opłaty uczestników wynoszą:

a) po 4 K. na rzecz funduszu rezerwowego z góry płatne jako wpisowe;

b) po 2 K. rocznie, płatne w miesiącu styczniu każdego roku.

Kto w miesiącu styczniu wkładki rocznej nie opłaci, przestaje być uczestnikiem Kasy, a wstępując ponownie stanie na równi z nowo wpisanymi uczestnikami.

Wkładki roczne stanowią fundusz obrotowy Kasy Pośmiertnej, dochód z wpisowego, darów i innych przygodnych wpływów tworzą Fundusz rezerwowy.

XI. Wypłaty pośmiertne.

§. 16. Wypłata pośmiertna wynosi:

a) 400 K. po skończonych 5 latach nieprzerwanego należenia do Kasy;

b) 320 K. po 4 latach;

c) 240 K. po 3 „

d) 160 K. po 2 „

e) 80 K. po 1 roku należenia do Kasy.

Należytość pośmiertna wypłacać się będzie żonie lub prawym dzieciom, a tylko w razie braku tychże osobie za życia wskazanej przez członka Kasy pośmiertnej lub tej osobie, która się pielęgnowaniem członka w razie choroby i pogrzebem nieboszczyka zajęła.

XII. Zarząd Kasy.

§. 17. Kasą Pośmiertną zarządza Rada Zawiadowcza Krajowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych, która w tym celu zaprowadziła u siebie osobny dział kasowy.

* * *

W razie zwinięcia Kasy Pośmiertnej przechodzi na rzecz Krajowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych tylko Fundusz rezerwowy (§. 15.) reszta zaś majątku rozdzieloną będzie między uszestników wedle klucza po myśli postanowienia §. 16.

III Ruch Towarzystw strażackich.

Zator. (Fałszywy alarm). Duia 2. maja bm. o godz. 7. wieczorem pod dachem wieży kościelnej spostrzegła publiczność dym. Złudzenie było takie, że ludzie się zbiegli, kościół otwarto i alarm zarządzono — w rezultacie pokazało się, że to był rój owadów — (może pszczół), który kłębując robił wrażenie dymu wydobywającego się z pod nakrycia wieży.

Sądowa Wisznia. Dnia 6. maja br. wszczął się pożar, z niewiadomej przyczyny, w realności Salomona Kamermana. Jedynie miejscowej Straży pożarnej Ochotniczej, która dzielnie walczyła z roszalałym żywiołem, zawdzięczyć należy, że pożar bardzo prędko zlokalizowano i ograniczono na jednym budynku.

To też całej straży pożarnej należy się pełne uznanie za jej skuteczną i iście obywatelską działalność

Knihinin wieś. W dniu 10. lutego odbyło się Walne Zgromadzenie, na którem wybrano następujący wydział prezes: Józef Pawłowicz, zastępca prezesa: Jan Litaniuk i Karol Drobisch, naczelnik: Antoni Kozłowski, zast naczelnika: Stanisław Młot, sekretarz: Maksymilian Woźniak, członkowie wydziału: Albin Wilkowski, Józef Leligdowicz, Józef Karatnicki, Teofil Kopanicki Jan Roczniak, Mieczysław Mokłowski.

Mielec. Dnia 1. maja 1904 odbyło się Walne Zgromadzenie Towarzystwa.

Wskutek rezygnacyi naczelnika Straży p. Tomasza Woźniaka, tudzież tegoż zastępcy p. Józefa Piechocińskiego, wreszcie ponieważ trzechlecie Wydziału Straży się ukończyło przystąpiono do wyboru naczelnika Straży, zastępcy naczelnika i wydziału. Naczelnikiem Straży wybrano p. Władysława Rechowicza, zastępcą naczelnika ponownie p. Józefa Piechocińskiego, zaś w skład wydziału weszli: p. Aureliusz Fiutowski, Andrzej Pawlikowski, Dr. Julian Wronka, Dr. Stanisław Nowaczyński, Tomasz Woźniak i Franciszek Olszewski.

Brody. Dnia 4. maja br. zmarł w Brodach członek wspierający Ochotn. Straży pożarnej Józef Zgóralski, przeżywszy lat 58. Śp. Zgóralski był czynnym członkiem od założenia Stowarzyszenia Ochotn. Straży pożarnej t. j. od roku 1874. Po kilkunastu latach wybrany został naczelnikiem Straży i piastował godność naczelnika przez lat kilka; przed zgonem był członkiem wspierającym i długoletnim wydziałowym.

Był to członek jakich rzadko, gdyż zawsze i wszędzie, gdzie tylko chodziło o poparcie Towarzystwa z największą chęcią spieszył z dobrą radą i stał zawsze na straży w obronie interesów Towarzystwa Ochot. Straży pożarnej. To też w dniu pogrzebu odprowadził korpus Ochotn. Straży pożarnej zwłoki na miejsce spoczynku przy udziale kilkutysięcznej publiczności, gdzie nad grobem przemówił prezes Ochotn. Straży pożarnej p. Wasilewski.

Z dniem zgonu śp. Zgóralskiego poniosło Tow. Ochotn. Straży pożarnej niepowetowaną szkodę.

Cześć jego pamięci.

IV. Kronika pożarów.

Pożar Delatyna. Dnia 18. maja padł Delatyn ofiarą straszliwego pożaru. O godz. 2. po południu wybuchł pożar w realności niejakiego Margoszesa w rynku i przy gwałtownym wichrze rozszerzył się w mgnieniu oka na cały środek miasta. Dwieście domów spłonęło zupełnie. Pięćset rodzin bez dachu. Spłonęły także urząd gminny, zarząd lasowy, bóżnica, propinacya i wszystkie sklepy z wiktuałami. Zabiegom straży pożarnych udało się pożar zlokalizować o godz. 6. wieczór. Nieszczęśliwych wypadków z ludźmi nie było. — Szkoda wynosi w przybliżeniu przeszło pół miliona koron. Położenie ludności rozpaczliwe, gdyż pożar zniszczył najuboższych.

Pożar teatru W Nowym Jorku spalił się wielki teatr „Proctor“.

Ogień wybuchł na poddaszu, gdzie był skład rekwizytów. Płomienie pojawiły się na dachu podczas wieczornego przedstawienia, gdy teatr był przepełniony publicznością. Publiczność, zaniepokojona rozchodzącym się po audytoryum swędem, chciała już rzucić się ku wyjściom; kilka kobiet zemdlało. Panikę powstrzymał komisarz policyjny, który stanął w głównych drzwiach i zawołał: W teatrze mały ogień, proszę na chwilę opuścić audytoryum; gdy ogień ugaszony zostanie, przedstawienie odbędzie się w dalszym ciągu. Widząc zaś, że mimo to część publiczności ciśnie się do drzwi, dobył rewolweru i groził, że każdego zastrzeli kto nie zachowa się spokojnie. To poskutkowało. Teatr opróżnił się wkrótce i nikt nie zginął.

Spalenie się całej rodziny. Przed paru dniami wybuchł w nocy we wsi Zielona w powiecie skałackim pożar który zniszczył kilka chat włościańskich i zabudowań gospodarskich, oraz karczmę. — W jednej chacie spali ludzie tak twardo, że spaliło się w niej na węgiel siedm osób, mianowicie Ewa i Tomko Tokarczukowie, ich 70-letnia krewna, oraz ich czworo dzieci w wieku od 7 do 26 lat.

V. Rozmaitości.

† Franciszek Ksawery Kluczycki.

W Krzeszowicach zmarł w d. 2. maja Franciszek Ksawery Kluczycki, zasłużony pedagog, miłośnik piśmiennictwa i rzeczy ojczystych, pierwszy komendant III. odziału ochotn. straży pożarnej krakowskiej, w 83 roku życia. — Pod jego okiem rośli i wychowywali się śp. Artur hr. Potocki i obecny nasz namiestnik Andrzej hr. Potocki. Jakim był wychowawcą śp. Franciszek K. świadczy ta okoliczność, że uznawszy ideę strażacką za piękną i wzniosłą nie tylko sam przystąpił zaraz w pierwszej chwili do grona założycieli pierwszej straży pożarnej ochotniczej w kraju w r. 1865 jako czynny jej członek, lecz wciągnął za sobą młodocianego swego wychowanka nieodżałowanego śp. Artura hr. Potockiego a w kilka lat później, gdy nieco był podrósł, młodszego jego brata hr. Andrzeja.

Nie dziw też, że od pierwszej chwili pozyskał miłość i szacunek wszystkich strażaków i wybrany na zgromadzeniu, konstytującym komendantem III. oddziału (woziwodów) tejże straży.

Z jaką gorliwością, zapałem i poświęceniem pełnił swe obowiązki strażackie, pamiętają dobrze jego podkomendni a działalność jego przy wielkim pożarze młynów królewskich w r. 1866 wspominają dotychczas obywatele krakowscy. — Na każdy alarm przybywał jeden z pierwszych do pożaru i pracował niezmordowanie w spełnianiu swych obowiązków, zachęcając swym przykładem innych do współdziałania; temu też przypisać należy tego ducha karności, dzielności i poświęcenia, z jakim ochotnicza straż krakowska dokonywała w akcyi pożarniczej cudów brawury a podnieść tu należy, że miasto Kraków w owych czasach nie miało jeszcze płatnej straży pożarnej zorganizowanej, ani też tak doskonałych i kosztownych przyborów ratunkowych.

Cześć pamięci dzielnego komendanta! R. in p!

Dr. L. C

Ważne zarządzenia. Wydział powiat. krakowski rozporządzeniem z d. 24. kwietnia 1904. do L. 1213/904 wezwał przełożonych obszarów dworskich i Zwierzchności gminne w powiecie krakowskim do ścisłego wykonywania rewizyi ogniowych. Rozporządzenie to opiewa:

Już od pierwszych dni tegorocznej wiosny pożary powstają w gminach powiatu tutejszego bardzo często, a długa, niezwykła w tej porze roku posucha w groźny sposób zwiększa niebezpieczeństwo jego rozszerzania się. Przeprowadzone po pożarach dochodzenia wykązują, że w bardzo przeważającej mierze powodem powstania pożaru jest wadliwa budowa komina lub pieca, nieostrożne obchodzenie się z ogniem i światłem, rzadziej zbrodnicza ręka. Powodem rozszerzenia się pożaru jest prawie zawsze wadliwe budowanie, brak środków ratunku, nieład i niedbalstwo co do utrzymania ich w gotowości — i t. d.

Do usunięcia tych wad i zaniedbań obowiązane są w gminach Zwierzchności gminne — na obszarach dworskich Przełożeni tychże; — najskuteczniejszym zaś na to sposobem są częste rewizye ogniowe wszystkich zabudowań w gminach względnie na obszarach dworskich. Co i jak należy rewidować, poucza wybornie instrukcya pod napisem: „Rewizye ogniowe w gminach wiejskich.“

Udzielając Zwierzchności gminnej i Panu Przełożonemu obszaru dworskiego po jednym egzemplarzu tej instrukcyi do użytku przy urzędowaniu, — Wydział powiatowy wzywa:

a) o zarządzenie i dopilnowanie, ażeby tamtejszy obszar dworski i gmina posiadała w porządku i w zupełnej gotowości użycia utrzymywaną sikawkę ssąco - tłoczącą na kołach lub przenośną,

b) o zarządzenie i dopilnowanie, ażeby na tamtejszym obszarze dworskim i w gminie wszystkie zabudowania zaopatrzone były w przybory i środki ratunkowe podczas pożarów, wymienione na str. 5 pomienionej instrukcyi,

c) o przeprowadzenie w najbliższym czasie rewizyi ogniowej we wszystkich zabudowaniach w sposób podany na str. 15—21 instrukcyi, — a następnie o zarządzenie i dopilnowanie usunięcia wszelkich sprawdzonych podczas rewizyi braków i wad.

Wydział powiatowy spodziewa się, że Pan Przełożony obszaru dworskiego i Zwierzchności Gminne wszystkie powyższe zarządzenia wykonają natychmiast i energicznie, — gdyby jednak Pan Przełożony lub Naczelnik gminy w spełnieniu tego najważniejszego swego obowiązku dopuścił się zaniedbania, — Wydział powiatowy zastosuje najsurowsze kary porządkowe.

Sprawozdanie o wykonaniu złożyć tu należy w dniach 30.

Prezes: *J. Skirliński.*

Sekretarz: *Dr. Stafiej.*

Powiatowy kurs pożarnictwa odbył się w Rozwadowie nad Sanem. W kursie wzięli udział członkowie ochotniczych straży pożarnych z Charzewic (3), ze Zbydniowa (2), z Rozwadowa (8), ze Sokolnik (2), z Trześni (2) i Kotowej woli (2).

Żadna z tych straży nie należy do Związku.

Naczelnicy niektórych z tych straży pożarnych noszą jeszcze długie miecze, jeneralskie lampasy i końskie ogony na hełmach.

Kurs odbył się kosztem Wydziału Rady powiatowej w Tarnobrzegu.

Wykaz

udzielonych w ciągu roku 1903. subwencyi ochotniczym strażom pożarnym w Galicyi, przez Krakowskie Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń.

Augustdorf	K.	50·—	Obertyn	K.	150·—
Bachórz	„	40·—	Osiek	„	100·—
Bełz	„	150·—	Otynia	„	125·—
Bierzanów	„	100·—	Pawlikowice	„	50·—
Bohorodczany	„	100·—	Pobereże	„	30·—
Borki niżyńskie	„	50·—	Podgórze	„	400·—
Brzesko	„	200·—	Podwołoczyska	„	150·—
Brzuchowice	„	100·—	Polanka	„	50·—
Chrząsków	„	40·—	Porąbka	„	50·—
Chyrów	„	100·—	Porszna	„	30·—
Czajkowa	„	50·—	Posada olchow.	„	200·—
Czarna wieś	„	80·—	Potok złoty	„	100·—
Dolna wieś	„	80·—	Przecław	„	100·—
Dublany	„	400·—	Rabka	„	150·—
Felsztyn	„	50·—	Rzeszów	„	300·—
Grodzisko	„	50·—	Rzęsna polska	„	80·—
Hałcnów	„	100·—	Rybarzowice	„	60·—
Hohenbach	„	50·—	Sądowa Wiszn.	„	100·—
Hołosko W.	„	60·—	Sambor	„	300·—
Horodenka	„	400·—	Skałat	„	150·—
Humniska	„	60·—	Sokal	„	600·—
Hussaków	„	80·—	Stare Sioło	„	80·—
Izdebnik	„	100·—	Strutyń	„	50·—
Jaryczów nowy	„	200·—	Strzyżów	„	150·—
Jasionów	„	100·—	Suszno	„	100·—
Jaśliska	„	200·—	Sygniówka	„	100·—
Jastkowice	„	60·—	Tuszów narod.	„	80·—
Jezierzany	„	30·—	Ulanów	„	200·—
Kamieniopol	„	80·—	Uście solne	„	120·—
Kamionka str.	„	100·—	Wampierzów	„	30·—
Kijowiec	„	40·—	Warzyce	„	40·—
Kleparów	„	150·—	Wicyń	„	50·—
Kliszów	„	100·—	Wieliczka	„	300·—
Königsau	„	30·—	Wielkie oczy	„	100·—
Kopki	„	100·—	Wiśniowczyk	„	100·—
Krosno	„	200·—	Witków nowy	„	50·—
Kułaczkowce	„	50·—	Zaczarnie	„	40·—
Lanckorona	„	50·—	Zadwórze	„	150·—
Lipnik	„	150·—	Zakopane	„	400·—
Lubaczów	„	150·—	Zaleszczyki	„	300·—
Łącko	„	80·—	Załuże	„	50·—
Łapanów	„	100·—	Zarzecze	„	60·—
Łoszniów	„	75·—	Zassów	„	100·—
Łysiec stary	„	30·—	Zbaraż	„	300·—
Magierów	„	100·—	Złoczów	„	250·—
Malechów	„	50·—	Żabno	„	150·—
Mikluszowice	„	50·—	Żydatycze	„	75·—
Mikulińce	„	150·—	Doliczywszy subwencyę Krajowego Związku strażackiego		4000.—
Milówka	„	40·—			
Mościska	„	100·—			
Muszyna	„	100·—			
Nowy Targ	„	150·—	Razem		16·055·—

Ruskie straże pożarne. Istnieją dwa różne typy ruskich straży pożarnych, a mianowicie: 1) hałaśliwych, choć mało w pożarnictwie wykształconych „Sicz'y" i mniej krzykliwych, a bardziej celowi odpowiadających „Sokił'ów". I jedne i drugie towarzystwa organizowane są jako towarzystwa gimnastyczno-pożarnicze, przyczem „Sicz'e" nie mając żadnej między sobą statutowej łączności, pozostawione same sobie, dostały się pod kierownictwo, nieodpowiedniego do tego człowieka, który zwichnął cel tych towarzystw i z organizacyi humanitarnych, porobił jakieś ogniska fermentu oraz nieobliczonego ruchu mas ludowych, dążących nawet sobie samemu w nieznanym kierunku, owianym silnie jakimś specyalnym, gdzieś trafnie nazwanym kołomyjskim radykalizmem. Ruch ten wywołać musiał i rozumie się wywołał przeciwdziałanie osób dbałych o porządek i z tego powodu ostatnimi czasy wmięszały się w to władze państwowe, które wiele „Sicz'y" rozwiązały, a kierownikowi ich adwokatowi Trylowskiemu zostało nawet wytoczone śledztwo karnosądowe za jakieś przewiny na tle politycznem. Prócz tych „Sicz'y" istnieją jeszcze według doniesień prasy ruskiej także „Sicz'e" wolne od wpływów kołomyjskiego radykalizmu, o działalności jednak tych towarzystw nie znajdujemy wiadomości, ani w prasie ruskiej, ani naszych towarzystw związkowych, ani z relacyi zwierzchności gminnych o pożarach.

Drugim typem ruskich straży pożarnych są „Sokił'y" zawisłe od lwowskiego Tow. gimnastycznego „Sokił", które w wielu wypadkach idąc za radą i pomocą naszego związku, zorganizowało kilka instruktorskich kursów pożarnych i przeprowadza po wiejskich swoich filiach kursa lokalne wdrażając swych członków do rzeczywistej służby pożarnej. Wprawdzie i tu zdarzały się kilka razy jakieś starcia ze strażami dawniejszemi lub strażami przy kółkach rolniczych, jednak dzięki widocznie dobrej woli Zarządu lwowskiego Tow. „Sokił", sprzeczności te prędko wyrównano i służba pożarna nic na tem nie ucierpiała, a nawet nieraz czytamy w prasie naszej uznanie za pomoc, jaką te straże „sokilskie" przy pożarach wyświadczają.

Zapruszenie oka wapnem sprawia okropny ból i łatwo może się stać przyczyną zagubienia wzroku. Prosty środek, usuwający ból prawie natychmiast, zawiera się w zastosowaniu wody cukrowej. Rozpuściwszy cokolwiek czystego cukru w czystej wodzie, trzeba rozczynem tym oko dobrze wymyć. Wapno łączy się chemicznie z cukrem, przez co także traci swą właściwość palącą.

W Witkowie nowym spłonęło 168 domów, a w tem cerkiew, synagoga i poczta. W płomieniach zginęło 12 osób.

VI. Poczta Redakcyi.

Ochotnicza straż pożarna w Żmigrodzie. W czerwcu b. r. odbędą się trzy powiatowe kursa pożarnictwa: w dniach 7, 8, 9. w Krakowie, w dniach 14, 15, i 16. w Jarosławiu i w dniach 21, 22 i 23. w Komarnie.

Redaktor odpowiedzialny: Szczerbowski Antoni. Nakładem „Związku ochotniczych straży pożarnych".
Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.